

20
19

• Vítejte! •

Vážení účastníci Mezinárodního festivalu poezie, vítáme vás ve Valašském Meziříčí na půlkulatém 55. ročníku těch nejlepších amatérských recitátorů z České republiky a ze Slovenska.

Jsme rádi, že jste v tak hojném počtu projevíli zájem o účast na naší recitační přehlídce. K datu uzávěru přihlášek se vás přihlásilo celkem 64. K začátku festivalu se číslo nakonec ustálilo na krásných 58 recitátorech a my Vám přejeme hodně štěstí, krásné zážitky, nové přátele a spoustu načerpaných inspirací.

Pro nás je tento ročník takovou malou výzvou, kterou jsme se rozhodli přijmout, jak nejlépe umíme. Proto bych hned v úvodu zmínila několik změn v organizaci.

Kvůli velkému počtu recitátorů bude první, páteční kolo soutěže probíhat ve dvou prostorech. Tradičně v M-klubu a nově ve velkém sále Kulturního za-

řízení. Jednotlivé soutěže se budou prolínat s mírným časovým rozdílem, aby se dalo o přestávkách nahlédnout na kolegy ve druhém sále.

Rozdělení prvního kola soutěže také vyústilo v nutnost zajistit dvě poroty. Předsedkyní té první, jež bude hodnotit obě kola soutěže v M-klubu, je Soňa Pariláková. Jejími kolegy jsou Peter Zemaník, Lucia Vrabličová, David Kroča, Aleš Vrzák, Libor Vacek a Hana Kofránková. Role tajemnice se ujme Veronika Kernová.

Ve velkém sále usedne za porotcovské stoly Petr Váša, Jaroslava Čajková, Josef Kačmarčík, Vít Roleček, Jozef Fabuš a Martina Majerníková pod vedením předsedkyně Niny Martínkové. Zde se můžete obracet na tajemnici poroty, již bude Hana Marková.

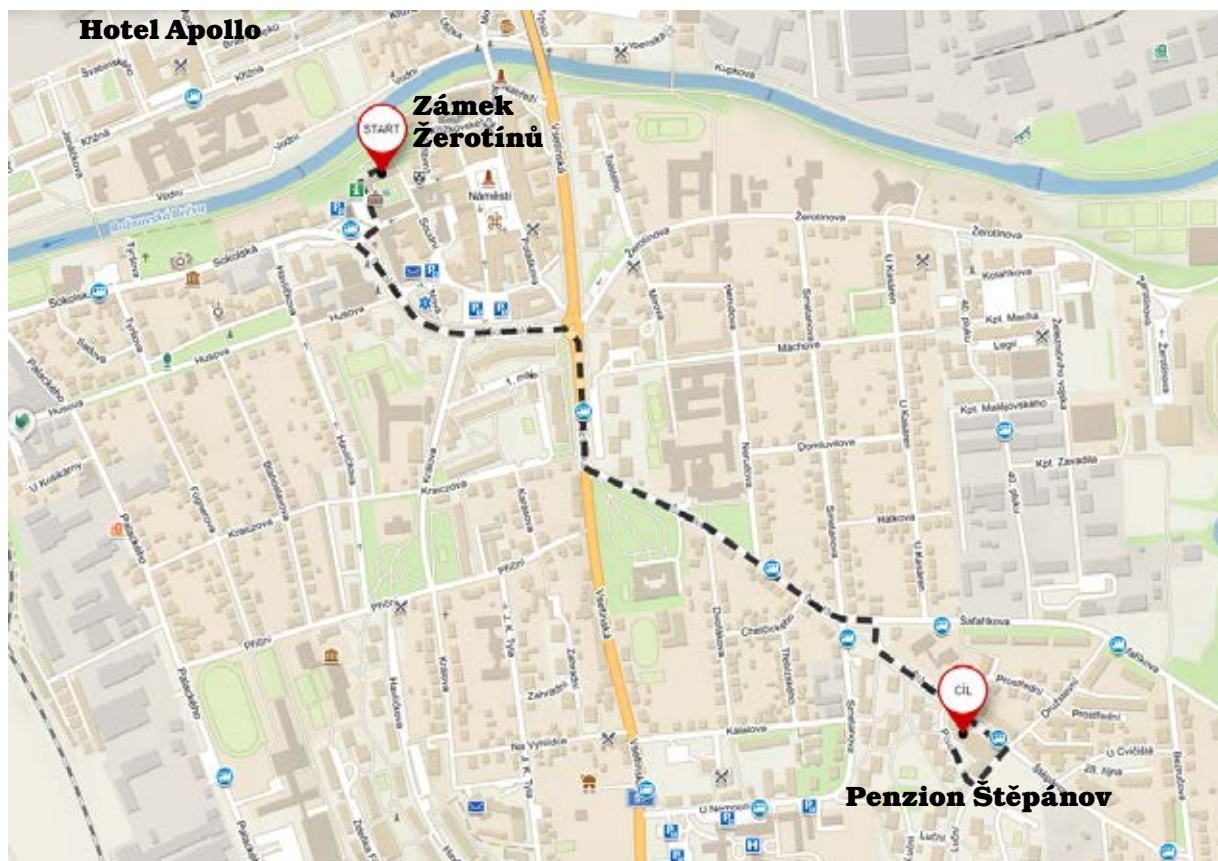
Změna nastala také v zaběhnutém systému losování pořadí pro první kolo. To si vylosujete při příjezdu na festival při prezenci. Pořadí druhého kola se již tradičně bude losovat v pátek večer před prvním doprovodným programem ve velkém sále. Také rozborový seminář bude pouze jeden, a to po

druhém recitačním kole v sobotu ve velkém sále. Ti z vás, kteří nepostoupí, nemusí věšet hlavu, přítomní budou také někteří členové z druhé poroty a vy se jich osobně můžete na Váš projev zeptat. S určitostí bude k dispozici předsedkyně poroty Nina Martínková.

Ubytování máte zajištěno v Zámeckém penzionu (část druhého a třetí patro zámku Žerotínů), přes řeku Bečvu v Hotelu Apollo a v Penzionu Štěpánov. Ten je sice umístěn od místa dění 1 700 metrů, ale ve čtvrtek v 19:30 a v pátek v 8:00 bude pro ubytované přistaveno auto, jež pojedě směr zámek Žerotínů. V jinou dobu můžete využít Městskou autobusovou dopravu případně Taxi Křenek +420 603 330 080 nebo Sunny Taxi +420 800 737 372. Pešky můžete poznávat krásy města :)

Stravovat se můžete přímo v areálu zámku, kde pro vás bude připravovat pokrmy pan František Krčmář (festivalové menu, dále v čísle). V případě jakýchkoliv nejasností se na nás můžete kdykoliv obrátit. Rádi Vám budeme nápomocni.

Lenka Mrnková

Jiříkovo vidění

Kupředu levá

.....

Kupředu levá! ...je známé heslo z dob minulých, které v kostce vyjadřovalo určitý ustálený a ustrnulý druh myšlení. Ono možná nakonec ani tak není důležité to levá, jako spíš to kupředu, aspoň si obvykle všichni myslí, že míří právě tam.

Listoval jsem před časem v zasedlých a už lehce intelektuálně zahánějících útržcích dávné budovatelské poezie a napadlo mě, jak (a jestli vůbec) se vlastně politicky vyjadřují současní poetové. A z temných hlubin internetu na mě vypadly tak bizarní záležitosti, že mě to inspirovalo k troše bádání a k trojí poeticko-politické úvaze.

Jak tedy která doba našich moderních dějin využívala poezii k prosazování pokrokových myšlenek a k směřování davů na cestu za světlými zítřky? Začneme před více než šedesáti lety, kdy na vášnivou proletářskou poezii téměř stejně vášnivě navázala poezie budovatelská. Přiznám se, že jsem jako správné dítě socialismu strávil s těmito verši mnohý romantický večer, kdy jsem se dusil smíchem tak, až jsem nebyl schopen pohybu. Často se opakuje, že dnešní mladí žijící v úplně jiném světě těžko můžou pochopit situaci 50. let. Já si ale myslím, že absurditu oné doby jim nejlépe přiblíží právě tehdejší budovatelská poezie. Protože když se člověk domýšlí k motivacím, co lidi přimělo něco takového stvořit, dostane se nebezpečně blízko k pochopení, proč to nakonec nezafungovalo.

K vážně myšlené politické poezii je téměř vždy třeba jistá míra fanatismu a je pak velmi snadné míru jeho únosnosti překročit. Světoznámý dramatik a spisovatel Pavel (Pavka) Kohout kdysi proslul jako génus nechtěné ironie, když se proslavil zejména kultovním muzikálem *Zítřka se bude tančit všude*, nad nímž se blahem tetelí již několikátá generace hipsterů. Z čehož vyplývá: právě on může být skvělým a mrazivě varovným příkladem toho, jak inteligentní a nadprůměrně talentovaní lidé mohou podlehnout propagandě, když je tato dostatečně intenzivní. Tak pojďme na ukázkou:

Pavel Kohout
Traktorové častušky
(Prosinec 1949)

*Traktory, traktory,
i vy, traktoristé,
údernické prapory
zasloužili byste!*

*To vám bylo pozdvižení,
to vám bylo smíchu, klení,
to vám bylo hovorů,*

*když k nám přijel o žních loni
na výpomoc místo koní
párek nových Zetorů.*

*Traktory, traktory,
rozbít přijely jste
zastaralé názory,
zastaralý systém!*

*Pan farář hned ráno kázal:
„Přišla na nás mravní zkáza,
konec boží naděje!“
Místní statkář k tomu dodal,
že nás čeká velká voda,
slintavka a kurděje.*

*Traktory, traktory,
– svatá pravda jistá –
děblovy jsou výtvoř,
dílo ancikrista!*

*V poli chodí silné stroje,
do večera hotovo je
to, co dříve za týden.
Stroje zanechaly dojem...
proč ty ale, srdce moje,
od té doby vzdycháš jen?*

*Traktory, traktory,
úspěch máte jistý.
Je to těmi motory
nebo traktoristy?*

Tenhle problém rozřešily
naše dívky až v té chvíli,
kdy s úsměvem ve tváři
vezli je dva hoši milí,
vezli si je, roztomilí,
na traktorech k oltáři!

Traktory, traktory,
i vy, traktoristé,
údernické prapory
zasloužili byste!

Dneska už ty čtyři v kraji
všichni lidé nazývají
„traktorové rodiny“.
Často se jich žertem ptají,
brzo-li si nachystají
malý traktor pro syny.

S traktory, s traktory
pro vítězství jisté
za daleké obzory
jedou traktoristé.

Chudák Pavel Kohout nako-
nec ze svého poblouznění čer-
venými idejemi vystřízlivěl, stal
se protirežimním spisovatelem
a následně emigroval. Zůstaly
však davy takových, po kterých
se nám nedochovalo prakticky
nic jiného než ty báječné verše.
Tak například...

Dobroslav Skala **Máme chleba...**

Máme chleba, rohlíky,
a to hodně veliký,
tři se vejdu do klobouku;
Stalin na ně poslal mouku.

Máma peče buchtičky
pro kluky i holčičky,
makové jsou, každá jiná;
jsou to buchty od Stalina.

Krása, že? Anebo třeba...

Michal Sedloň **Krmíčka vepřů**

Tak, jak mi pusa narostla,
povím to, soudruzi, zkrátka.
Řečnit, to není starost má,
starám se o prasátka.

Když na dvůr k výběhu vyháním
narůžovělá hejna,
cítím, ta práce je mi vším,
je všední, a přec ne obyčejná,
je něčím, čím řadím se hrdě
k vám
a proč mohu tady říci:
Překročila jsem, soudruzi, plán,
jsem jako vy, úderníci.

(...)

Šlichtu jim liji v koryta,
s přáním, ať hezky přibývají,
ať je jich dost, ať dosyta
se vepřového dělník nají.

Soudruhu, který den co den
překráčíš normy s celou směnou,
vidím tě, jak si spokojen,
utřeš svou bradu zamaštěnou

a řekneš mámě: no tak vida.
Zas jednou dobré pochutnání,
A naše vláda mi rád přidá.
A za tu lásku, za uznání

jsem tolik šťastna, soudruzi,
sotva si mohu přátí víc...
... vynadejte mi za slzy,
já srdcem to umím jen říct!

Všecko to tehdy bylo jasné
a zářivé, svět byl plný krásných
myšlenek o krásném životě. Jen
do té doby, než se zjistilo, že po
jásavém nadšení pro budovatel-
ské myšlenky lidé projevují stej-
ně intenzivní nadšení pro myš-
lenku zlikvidovat každého, kdo
s myšlenkou prvou nedostateč-
ně intenzivně souhlasí. Tož tak.
Ale abychom nekončili úplně ne-
vesele, dáme si na závěr k pro-
pláchnutí hlavy a léčebným účel-
ům jednu písničku/básničku
Jiřího Suchého, která se budo-
vatelskou poezií „volně inspiro-
vala“. Pochází ze hry Jonáš a Dr.
Matrace:

Člověk, to zní hrdě!

Říkávali tvrdě:
Pamatuj si, smrade,
člověk – to zní hrdě,
kdo nelže, ten krade!

V zájmu společnosti,
natruc kulakovi
koukej sbírat hadry, kosti
a barevné kovy!

Já jsem pravil: Ano,
budu v rámci kázně
vstávat časně ráno,
jednat budu rázně,

chodit do průvodu
v dešti, bos i klusem,
buržoasní módu
směle potru hubertusem!

Žil jsem spořádaně,
až do listopadu
a pak nečekaně
způsobil jsem zradu.

Díky jisté Súzi
zameškal jsem schůzi.
Způsobil to náhle bujněj obsah
její blůzy.

Říkávali tvrdě:
Věz, že stojí psáno
člověk – to zní hrdě!
A já pravil: Ano.

Ale člověk taky
někdy budí hrůzy,
vždyť před mými bezelstnými
zraky
prošvih schůzi...

Písničkář a humorista Mirek Kemel

Mirek Kemel (vpravo) s kolegou a stálým hostem jeho koncertů, Vladimírem Javorským (vlevo)

Přečteno!

Páteční večer bude ve znamení dvou doprovodných programů. Po prvních kolech recitací přijdou určitě vhod. Nejprve zamiřte do velkého sálu, kde se uskuteční losování pořadí recitátorů postupujících do druhého kola. Následně vás do své autorské hry Přečteno! vtáhne divadelní soubor Neochotníci.

Herci Michal Boháč, Jiří Jakima, Veronika Záchová a také několikanásobný držitel ocenění v rámci meziříčského Setkání divadel – Malé jevištní formy Jan Geryk návštěvníkům představí, jak by vypadalo Prostrěno, kdyby se nevařilo, ale

básnilo. Setkáte se zde se slam-poetristou Matyasem, existenciálním lyrikem Richardem, regionální literární kritičkou Drahuší a Světlanem.

Mirek Kemel

Po skončení představení se můžete vydat do sklepních prostor M-klubu. Tady na vás bude čekat koncert nesmlouvavého karikaturisty i křehkého písničkáře Miroslava alias Mirka Kemela. Doménou Mirka Kemela jako textaře zůstávají poetické obrazy s až existenciálním obsahem, z nichž mnohé mají přes vrstvení de facto krásných metafor zcela jasný a ovšem i zcela

antioptimistický dopad. A to platí pro všechna tři jeho dosavadní alba. Prvotní *Krajem šel anděl*, druhé *Nic víc* i aktuální *Ryby, raci*, které uvede na meziříčském koncertě.

S sebou přiveze svou skupinu a také Vladimíra Javorského. Toho lze pokládat za dlouholetého hosta a téměř i člena kapely. Mirek Kemel se s Vladimírem Javorským znají již pěknou řádku let. Kromě herectví je Javorský také skvělým muzikantem a hráčem na ukulele či flétnu. Společně pracují od alba *Nic víc* a z příležitostného hraní se stalo pravidelnější hostování na koncertech. **smo**

Rozhovor s Vladimírem Javorským přinášíme na straně 10.

Necronomicon aneb Jak se literární mýty stávají skutečností

Marek Adamík

Slyšeli jste někdy o termínu *sebenaplňující se proroctví*? Jedno z jeho rozšířených a nejjednodušších vysvětlení zní, že pokud některému smyšlenému jevu uvěří dostatečné množství lidí a chová se podle toho, nakonec se daný jev stane skutečností. A to se děje jak v každodenním životě, tak v životě literárním. Příkladů v minulosti bychom našli celou řadu. Ti, co někdy propadli mystériu filmového zpracování *Nekonečného příběhu* z poloviny osmdesátých let, si možná více než cokoliv jiného přáli, aby knihu bez konce s legendárním Orinem na obalu mohli opravdu číst. Bohužel vytvoření obdobného díla se příliš nepovedlo – setkat se lze pouze s nápodobou originálního obalu, o kterou se u nás pokusilo například nakladatelství Albatros v roce 2015. A ruku na srdce, jde jen o velmi slabý odvárek. Kdoví, možná jen „uvěřilo“ příliš málo lidí.

Kdysi dávno v ruinách bezejmenného města...

Mnohem dobrodružnější a temnější osud pronásledoval tajemný *Necronomicon*. Jedná

se o dávný spis černé magie, který pochází z pera amerického hororového spisovatele Howarda Philipse Lovecrafta (1890–1937). Ten po celý život reálnou existenci tohoto díla popíral, nadšenci temné atmosféry jeho románů a povídek pro-

lnutých pradávnými, většinou mimozemskými rasami uctívající tajemná božstva však věřili v pravý opak. Svou zásluhu na tom nesou i další autoři – mezi nimi mnozí Lovecraftovi přátelé v korespondenci – jako Robert E. Howard (1906–1936) nebo Clark Ashton Smith (1893–1961), kteří magický grimoár ve svých dílech čas od času zmi-

ňovali. Lovecraft nebyl proti, ba naopak je v tom podporoval. Měl za to, že pomáhají vytvořit ovzduší zlověstné pravděpodobnosti.

Necronomicon a jeho potenciální existence čtenářkou obecně fascinoval. Vzniknout měl údajně okolo roku 700 v jezenském městě Sariá zásluhou arabského podivína Abdula Alhazreda, jehož osud je podobně tajuplný jako samotná kniha. Podklady k jejímu sepsání shromažďoval ze vzpomínek na vše děsivé, co spatřil pod ruinami bezejmenného města v poušti Roba Al-Khaliyeh. Součástí byly i prepisy letopisů a útržků nejrozumnějších textů, v nichž jsou líčeny zvrácené a šílené světy včetně magických praktik, které do těchto míst otevírají bránu. Během jejich četby Alhazred prý přišel o rozum – odtud pak získal přezdívku „šílený“. To všechno lze vyčíst z Lovecraftových děl,

často velmi sugestivních a přesvědčivých. Podle historie Necronomiconu vlastnilo původní vydání svazku pět institucí: Britské muzeum, Francouzská národní knihovna, Widenerova knihovna Harvardovy univerzity, Univerzita v Buenos Aires a knihovna fiktivní Miskatonické univerzity (součást Lovecraftova mýtu a sebenaplňujícího

se proroctví) ve fiktivním světě Arkham ve státě Massachusetts.

Cesta do knihoven a na pulty obcho- dů

Náznaky, že se kolem Necronomiconu něco děje, se začaly objevovat ještě za spisovatelova života. Několik stovek fanoušků jej informovalo o nočních můrách spojených s knihou a také o tom, že magické rituály v ní obsažené skutečně fungují. Další fanoušci automaticky uvěřili, že se jedná o skutečnou knihu, a sháněli ji po knihkupectvích a knihovnách. Někdo také propašoval lístek s Necronomiconem do lístkového katalogu knihovny Yaelovy univerzity. A to byl začátek jeho „zhmotňování“. V sedmdesátých letech poprvé vyšla kniha označovaná za skutečný překlad původního Necronomiconu. Ovšem nebylo tomu tak. Kniha byla založena na sumerské mytologii a kromě názvu se Lovecraftem příliš neinspiruje – navzdory prodejní strategii, která se k Lovecraftovi obracela. Jako Simonův Necronomicon nicméně dosáhla značné popularity a prodalo se jí mnoho desítek tisíc výtisků, což z ní dělá nejprodávanější verzi Necronomiconu. Obdobných knih vyšlo

v anglosaském prostředí několik: The Necronomicon Spellbook, Dead Names: The Dark History of Necronomicon nebo The Gates of The Necronomicon. Vydání, které se nejvíce přibližuje Lovecraftovým vizím, je The Wandering of Alhazred od Donalda Tysona, ačkoliv i zde autor výslovně uvádí, že Necronomicon jako takový je fikcí (pochopitelně ne každý mu uvěřil).

Vražda ve jménu Necronomiconu

Černá magie Necronomiconu si nakonec vybrala i svou daň. V roce 1978 v jistém baptistickém kostele v Marylandu zaznělo tvrzení, že Illumináti chtějí pomocí této knihy převzít vládu nad světem. Mnoho lidí tomu tehdy uvěřilo, nicméně mluvčí, kterým byla kontroverzní osobnost John Todd, záhy skončil v ústavu pro duševně choré po obvinění ze sexuálního napadení několika dětí. Skutečně nebezpečnou hru rozehrál v polovině devadesátých let Američan Roderrick Ferrell, který se inspiroval

myšlenkou otevřít bránu do pekla či jiných děsivých světů. Následkem byla tragédie, která zasáhla rodinu Wendorfových na Floridě, a to když Jennifer, starší dcera manželského páru, nalezla oba rodiče mrtvé. Tragédie byla o to děsivější, když se ukázalo, že vraždu má na svědomí její šestnáctiletá sestra a kult posedlý černou magií a Necronomiconem, k němuž přináležela. Roderrick Ferrell byl vůdcem kultu. Věřil, že když zavraždí dostatečné množství lidí a pozře jejich duše, podaří se mu onu bránu otevřít.

Sebenaplňující proroctví tak nic neztrácí na své platnosti a množství lidí, kteří uvěřili v existenci díla šíleného Araba Abdula Alhazreda, zřejmě nebylo nijak zanedbatelné. Ostatně i v českém prostředí se tato kniha v několika vydáních objevila. Stále další a další fikce. Stále další a další nenaplněné tužby. Možná, že jednou z hlubin minulosti a dávno zapomenutých světů opravdu někdo vyloví onen pravzor, o kterém si i samotný Lovecraft myslel, že je pouhou fikcí. Ale přejeme si to vůbec? Mnoho lidí zřejmě ano.

Jedna z možných podob původního vydání Necronomiconu

Shoggoth – monstrum objevující se v románu V horách šílenství H. W. Lovecrafta

POZVÁNKA DO GALERIÍ KULTURNÍHO ZAŘÍZENÍ

Účastníci festivalu mají vstup do galerií zdarma po předložení festivalové placky.

Galerie Kaple II. nádvoří zámku

Do Galerie Kaple Vás zveme na výstavu Jiřího Straky. Tento český umělec žije již několik let v čínském Pekingu a dlouhodobě se zabývá studiem tradiční techniky tušové malby, jíž se stal skutečným mistrem nejen při jejím studiu na pekingské akademii. Při své tvorbě sice vychází z tradičních postupů a metod, ale to, jak je využívá, je překvapivé a v celosvětovém měřítku jedinečné. On sám se proto stal opravdovým mostem mezi dvěma tradicemi, a to v podobě výsostně aktuální, autentické a živé.

Tradiční technika tušové malby je obecně vnímána jako něco velmi vznešeného, co má estetizující až oslavný étos a co je nutné dlouho vstřebávat a studovat. Jiří Straka touto školou poctivě prošel, ale záhy zjistíme, že se jí nenechal ani náhodou sešněrovat, což je zřejmě v Asii jedinečné. Postupně si k této tradici vypěstoval zdravý odstup. Ne že by mistrovství ubíral, ale konceptualizuje je, aby mohl komentovat jevy a události, které jsou pokrytecké vznešenosti na hony vzdálené. Díky tomu je schopen být kritický, kreativně nekorektní a ukázat nám tak syrovou, takřka dokumentární realitu, kterou je prosycena čínská společnost.

Náměty jeho obrazů jsou skoro minimalisticky strohé a věčné –

igelitová taška, střepy skla, ostnatý drát... Je však nutné si uvědomit, že technika čínské kaligrafie vychází z autenticky přírodních, organických inspiračních zdrojů. Technika je ze své podstaty měkká, rozpíjivá, většinou bez ostrých kontur, linka není nikdy absolutně rovná, má tendenci se stáčet. A právě proto si Straka vytkl nadlidský úkol zachytit tvary, které jsou v přímém rozporu s tím, co bývá tradičně zobrazováno – kaligraficky zachytit tyto chladné, odtažitě, neautentické a bezduché věci vychrlené na svět globálním průmyslem.

Galerie Sýpka II. nádvoří zámku

Své nejnovější práce představuje v Galerii Sýpka malíř Petr Hajdyla. Výstava dostala název med-i-um a navštívit ji můžete vstupem přes Galerii Kaple.

Malba jako plod malířova úsilí. Malba jako med vytvořený z tisíců tahů štětce. Malíř jako včelař potýkající se se zdarem i nezdarem na své cestě za sladkým dílem. „Podívám-li se zpátky za mou tvorbou posledních let, vidím všude příběhy o cestě k dobrému obrazu. Obrazy ilustrují strastiplnou i opojnou a skoro vždy dobrodružnou cestu k vydařeně malbě. Naučil jsem se při práci nebýt příliš svázaný prvotní myšlenkou a nechávám barvu volně téct. Mícháním barev, vyléváním lazur a nakláněním plátna pak jemně ‚řídím‘ dění na obraze. Mnohdy se pak ráno dívám, jaký kus cesty ještě barvy urazily a v jaké podobě uschly. Přichází pak napínavý rozcestník, jak s obrazem dál. Kudy se vydat? Možností je vždy mnoho a je na mně, kudy povedu barvu dál. Tato svoboda je někdy děsivá, zvláště pak ve chvíli, kdy se obraz nepodaří. Výjevy na mých plátnech občas stojí na tenkém ledě. Lehce se

Výstava Hebký odpad Jiřího Straky v Galerii Kaple

může stát, že nechtěným cuknutím štětce malba sklouzne ke kýči nebo k utahanému a tupému zobrazení, které postrádá vše, co mě na malbách baví. Obecně se velmi ztotožňuji s vyjádřením Adrieny Šimotové, že dobrý obraz je třeba potkat, nikoli jej celý vytvořit. Do Galerie Sýpka se po třech letech vracím s obrazy, které jsem od té doby na cestě potkal a doufám, že osloví i Vás," hovoří o své tvorbě autor sám.

Petr Hajdyla (1985) pochází z Ostravy, kde vystudoval Fakultu umění Ostravské univerzity v ateliéru Malba I. u akademického malíře Daniela Balabána. V současné době působí jako ředitel ZUŠ Alfréda Radoka ve Valašském Meziříčí, kde také vyučuje obor animace a videoart. Žije a pracuje ve Stráníku u Nového Jičína.

Obrazy Petra Hajdyla v prostorách Galerie Sýpka

Muzejní a galerijní centrum Zámek Žerotínů přízemí, 1. a 2. patro

Ve výstavních prostorách Muzejního a galerijního centra je k vidění hned několik výstav. V přízemí můžete navštívit výstavu diplomových prací pro město Valašské Meziříčí studentů Katedry architektury VŠB TU Ostrava pod vedením architekta Zdeňka Trefila a také výstavu významného valašského rodáka Ivana Jakeše (*14. 8. 1935 ve Velkých Karlovicích). Pod názvem Ohlédnutí jsou k zhlédnutí obrazy, keramické plastiky a reliéfy, které za svůj bohatý tvůrčí život vytvořil. Na jeho obrazech najdete motivy známé i méně známé, náměty z cest i z Valašska, putování časem i příběhy. A pokud jste dorazili dříve a zajímá Vás, co motivuje pana Ivana Jakeše k neustálé tvůrčí činnosti, tak neváhejte a navštivte komentovanou prohlídku výstavy, kterou Vás provede on osobně a můžete se jej zeptat na vše, co Vás zajímá.

Těšit se budou zaměstnanci Muzejního a galerijního centra ve čtvr-

tek 17. října v 17 hodin v přízemí centra.

Pokud zamíříte do druhého patra, tak natrefíte na čerstvě zahájenou výstavu Byla výsadou králů, dodnes je skvostem... zaměřenou na paličkovanou krajku v tradiční i moderní podobě.

Paličkováná krajka už dávno není jen součástí oděvu nebo dečkou na sekretáři. Stala se také výtvarným objektem, který umožňuje krajkařce vyjádřit své pocity a názory. Krajkařka vkládá do návrhu a zaplete do nití své vidění světa, o čem přemýšlí, co cítí. Krajka dokáže emoce vstřebat, dokáže předat radost i smutek, je do jisté míry i léčivá. Výstava nabízí krátký ex-

kurz do historie českého krajkařství a krajkařského školství. Představuje výběr z díla významných krajkařských osobností, jejich žáků a řady současných krajkařek. Exponáty nabídnou návštěvníkům svou výtvarnou i technickou složku, v krajce se snoubí řemeslo s výtvarným projevem, dekorativní i užitná funkce.

A pokud Vás výstava zaujme, tak i tady můžete vyrazit na doprovodný program. Ten se zaměří na ukázkou paličkování a v prostorách výstavy se uskuteční v sobotu 19. října mezi 13. a 17. hodinou. Vstup máte samozřejmě zdarma.

Z výstavy Byla výsadou králů, dodnes je skvostem...

Na jaký hudební nástroj umím hrát? Vlastně na žádný

Pavel Stojar

Vladimíra Javorského známe hlavně jako skvělého herce z filmového plátna, televizní obrazovky i divadelního jeviště. Rejstřík jeho postav je obdivuhodný. Dokáže skvěle ztvárnit jemné citlivé duše stejně jako bezohledné drsné „záporáky“. Hranice jeho umělecké tvorby ale nekončí na divadelních prknech a před kamerami. Vladimír Javorský v mládí dělal atletiku, koketoval s baletem a umí hned pět jazyků – anglicky, německy, rusky, polsky a francouzsky. A taky zpívá a hraje na saxofon i na další nástroje. A právě v této neobvyklé roli ho uvidí i uslyší účastníci a hosté meziříčského Mezinárodního festivalu poezie – při vystoupení kapely jeho kamaráda Mirka Kemela.

Ve Valašském Meziříčí vás publikum uvidí a uslyší v trochu netradiční poloze – jako hudebníka. Pro mnohé může být překvapivé, že ovládáte slušnou řádku nástrojů. Na co vše umíte hrát?

Pravda je taková, že neumím na žádný. Ovšem pokouším se na ukulele, saxofon, kalimbu i jiné.

Jak jste se dostal k muzice?

No to by mně taky zajímalo. To muzika si vybírá, ne já.

A jak jste přišel ke kapele Mirka Kemela?

Jsme už dlouho přátelé, a když Míra začal skládat, tak jsme se s klukama přidali a on nás nechal.

Váš koncert je součástí Mezinárodního festivalu poezie, česko-slovenské soutěžní přehlídky recitátorů. Podobných akcí se v mládí účastnila řada vašich hereckých kolegů – i přímo tady ve Valašském Meziříčí. Zkoušel jste někdy také soutěžit?

Na festivalu ve Valašském Meziříčí jsem nesoutěžil, jen v Puškinově památníku ještě na gymnáziu.

Myslíte si, že taková klání jsou přínosná pro ty, kdo chtějí pracovat nebo se živit svým hlasem? Potenciální budoucí herce a herečky, moderátory a moderátorky a podobně?

Rozhodně. Je to možnost konfrontace a srovnání s ostatními. Je to praxe a ta je přínosem pro každého.

Jak jste se dostal k herectví? Hrál jste dříve i amatérské divadlo?

Je to jako s tou muzikou. To divadlo si vybírá. V amatérském divadle jsem hrál na gymnáziu pod vedením Miloše Čížka. Bylo to divadlo Na žíněnkách v Hrabůvce.

Máte na kontě spoustu divadelních a řadu filmových rolí. Na kterou postavu vzpomínáte nejraději?

Ještě nevzpomínám, zatím to nechávám na divácích.

Pocházíte z nedalekého severu Moravy. Jaký máte k tomuto regionu vztah?

Kořeny mám slezské a lašské a bůhví jaké a těmi držím na zemi tak, jak mě drží.

A malá pozvánka na závěr – v jakém představení či filmu vás mohou lidé v blízké době vidět?

V představeních národních divadel v Praze a Brně a v televizním seriálu o Boženě Němcové, který poběží příští rok k dvoustému výročí jejího narození.

A jinak přeji, ať festival potěší jak vás pořadatele, tak diváky i soutěžící.

Profil Vladimíra Javorského

Vladimír Javorský pochází ze severní Moravy, narodil se 2. května 1962 v Ostravě. Po studiu herectví na JAMU v Brně působil v letech 1986 až 1991 v brněnském Divadle

Husa na provázku, kde se výrazně podílel na řadě představení. Hrál například Hraběte z Hvězdy v Kattynce z Heilbronn, Huga v Zahradní slavnosti, Poutníka v Labyrintu světa a Lusthausu srdce, Uie v Balletu makábr, Rašina v Rozrazilu, několik shakespearovských rolí vytvořil v inscenacích Shakespearománie I. a II.

Dalším jeho angažmá bylo v letech 1993 až 1996 v pražském Činoherním klubu. Hostoval a dodnes hostuje i v dalších divadlech, jako je Divadlo Archa, Viola, Divadlo v Řeznické nebo Divadlo v Dlouhé.

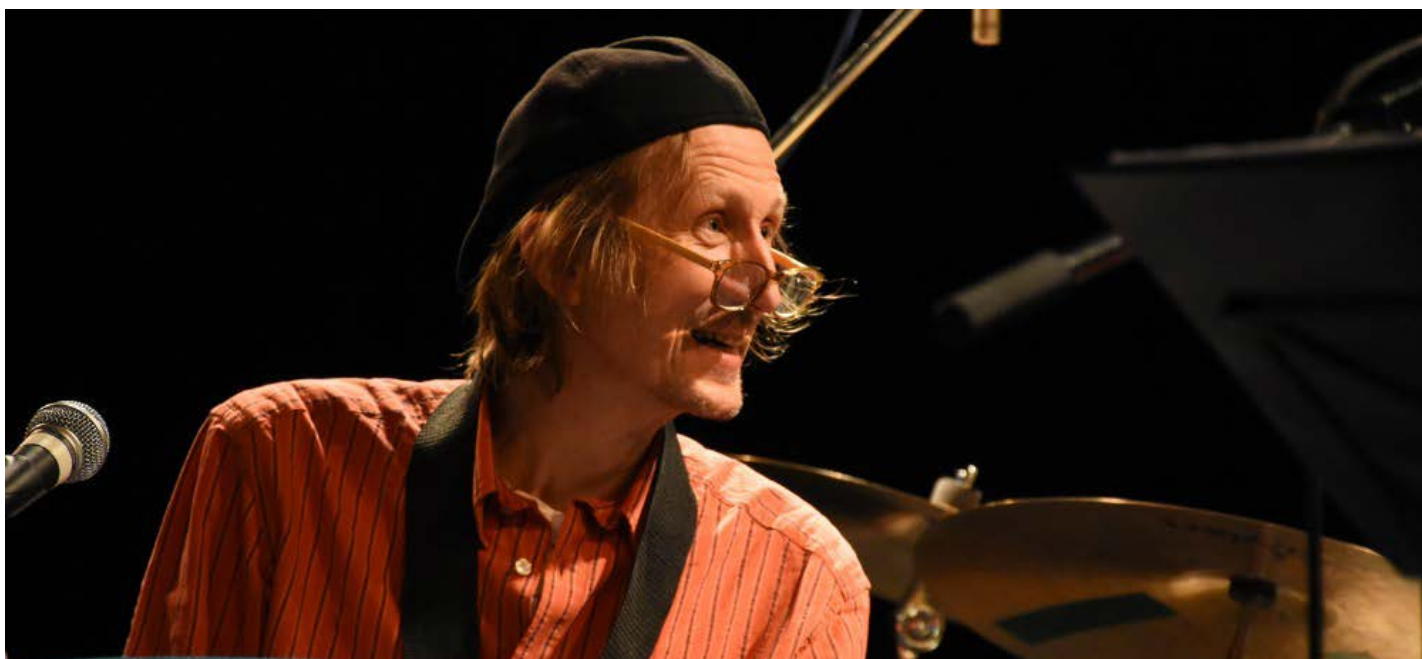
Už dvacet let je členem Činohry Národního divadla. Ještě předtím se tam ale uvedl jako host ve dvou inscenacích, hrál Františka v adaptaci Hrubínovy Romance pro křídlovku a několik rolí v přepisu Hrabalovy

prózy Obsluhoval jsem anglického krále. Později ho mohli návštěvníci Národního divadla vidět jako Shakespearova Hamleta, Klicperova Hadriána z Římsů, knížete Myškinu v adaptaci Dostojevského Idioty, Mistra Šimona v Moliérově Lakomci, Kuřápek ve Šrámkových Zvonech, Bratra Lorenza v Shakespearově Romeovi a Julii nebo Ferdu Plzáka v Havlově Zahradní slavnosti. V současnosti ho můžete vidět jako Lízala (Maryša, Národní divadlo), jako Keskfalva (Netrpělivost srdce, Stavovské divadlo) a jako Alcesta (Misanthrop, Stavovské divadlo).

Vladimír Javorský má navíc na svém kontě asi padesát filmových a televizních rolí. Na televizních obrazovkách se poprvé objevil už během studií v seriálu Černá země. Následovaly další televizní

role – vojín Kyslík v seriálu Chlapci a chlapi nebo záporná postava holice Seppa ve Vlaku dětství a naděje. Nejvýznamnější příležitost dostal v koprodukčním seriálu Největší z Píerotů, kde skvěle zahrál světoznámého mima Jeana Gasparda Debura. V posledních letech ztvárnil výrazné postavy v televizních projektech Já, Mattoni a Bohéma.

Exceloval například ve filmech Nejasná zpráva o konci světa, Báječná léta pod psa, Čapkovy kapsy, Ene bene, Nevinné lži, Andělé všedního dne a Americké dopisy. Odborníci nejvíce oceňují jeho výkon ve filmovém dramatu Poupata. V roce 2011 získal za hlavní mužský herecký výkon v tomto filmu Českého lva i Cenu české filmové kritiky.

Festivalové menu

Valašská kyselice, chléb	45 Kč
Párek v rohlíku	25 Kč
Bageta – sýrová, salámová	65 Kč
Tortilla plněná gyrosem a zeleninou	65 Kč
Vepřový guláš, chléb, cibulka	100 Kč
Smažený kuřecí řízek, brambory	120 Kč
Halušky se zelím a špekem	100 Kč
Tofu na grilu, brambory	100 Kč
Zeleninový salát Šopský	65 Kč
Salát z červené řepy, vlašské ořechy a med	65 Kč

Tereza, jediné Tereza...

One Woman Show Barbory Vackové

Mezinárodní festival poezie není pouze recitačním maratónem, ale večery nabízejí k odpočinku a relaxaci také zajímavé doprovodné programy. Tím prvním bude One Woman Show *Tereza*, v níž exceluje mladá herečka Barbora Vacková.

Divadelní komedie pro jednu herečku o bezmoci v lásce a hledání sebe sama

Někdo má dar dělat si i z nelehkých životních situací legraci a někdo se zase hroutí z maličkostí. Poštačka Tereza patří rozhodně mezi reprezentanty první případy. Je ale její nadhled opravdu bez hranic? Komedie pro jednu herečku s názvem *Tereza* je velkou příležitostí k prokázání hereckých kvalit. Mladá herečka Barbora Moučková předvádí, pod vedením zkušeného režiséra Davida Vackeho, v hodinové One Woman Show nevšední umělecký výkon. Text nabízí sérii mnoha hereckých poloh s širokým emotivním záběrem. Na pozadí zdánlivě jednoduchého příběhu se odehrává vnitřní proces, který z jeviště útočí na diváky. Ti jsou „odsouzeni“ ke smíchu skrz slzy. Silný zážitek podporují songy písničkářky Radůzy v interpretaci herečky.

Program 55. MFP 2019

čtvrtek 17. října

Divadelní kavárna

15:00 – prezence účastníků

M-klub:

20:00 – zahájení MFP

20:00 – Tereza (One Woman Show)

pátek 18. října

velký sál:

08:45–16:30 – soutěž I. kategorie, 1. kolo

08:45 – Zahájení a předrecitace
přestávka

09:30 – I. kategorie, 1–7

přestávka

10:45 – I. kategorie, 8–14

přestávka

12:00 – I. kategorie, 15–21

velká přestávka

14:15 – I. kategorie, 22–28

přestávka

15:30 – I. kategorie, 29–36

19:00 – losování II. kola

19:00 – Soubor Neochotníci: „Přečteno!“

M-klub:

09:00–15:00 – soutěž II. kategorie, 1. kolo

09:00 – Zahájení a předrecitace
přestávka

09:45 – II. kategorie, 1–5

přestávka

11:00 – II. kategorie, 6–11

velká přestávka

13:00 – II. kategorie, 12–16

přestávka

14:00 – II. kategorie, 17–22

20:00 – Mirek Kemel trio & Vladimír Javorský

sobota 19. října

M-klub:

09:00–13:30 – soutěž I., II. kategorie, 2. kolo

19:00 – Závěrečný večer: vyhlášení výsledků,
přehlídka vítězů, posezení při muzice s kapelou
Valašský výběr

velký sál:

14:00 – Rozborový seminář pro 2. kolo

Časy jednotlivých kol recitací jsou orientační, mohou se změnit. Aktuality sledujte na informační tabuli v Divadelní kavárně.

Seznam recitujících v 1. kole 55. ročníku Mezinárodního festivalu poezie

2. kategorie

BARTÁK František ČR * II. kategorie	Přemysl Rut	Báchorka z jednoho kusu
BEJDÁKOVÁ Kristýna ČR * II. kategorie	Franz Kafka	Když jsem večer přišel domů
BERNÁTOVÁ Vanda SK * II. kategorie	Daniel Pastirčák	Portrét Image
CEPEK Martin ČR * II. kategorie	Walt Whitman	ze sbírky Zpívám o sobě
FRANKOVIČOVÁ Zuzana SK * II. kategorie	Okot p'Bitek	O žene s ktorou sa delím o muža
HODERMARSKÝ Tomáš SK * II. kategorie	James Sutherland - Smith	Červený básník
JURKOVIČOVÁ Alžbeta SK * II. kategorie	Pär Lagerkvist	Výtah, ktorý šiel až dolu...
KOLLÁR Ján SK * II. kategorie	Ján Kostra	Ave Eva (montáž)
MACHALÍKOVÁ Jana ČR * II. kategorie	Ivana Myšková	Žena s žábou
MAŠKOVÁ Martina ČR * II. kategorie	Arturo Giovannitti	Chodec
PALKOVIČOVÁ Nikoleta SK * II. kategorie	P. O. Hviezdoslav	Nový svet
PATRASOVÁ Hana ČR * II. kategorie	Slawomir Mrozek	Červená Karkulka
POSPÍŠILOVÁ Sára ČR * II. kategorie	Lawrence Ferlinghetti	Šéf odcizení
PRÁŠIL Filip SK * II. kategorie	A. P. Čechov	Aňuta
PROCHÁZKOVÁ Tereza ČR * II. kategorie	Hans Christian Andersen	Motýl
RAJCHLOVÁ Alžběta ČR * II. kategorie	Slawomir Mrozek	Náhle
SCHERHAUFER Ľubomír SK * II. kategorie	P. O. Hviezdoslav	Hľadám sa
SITTOVÁ ZELENÁ Gabriela ČR * II. kategorie	Jiřina Hauková	Všetchna slova jsou málo
STAŠA Vít ČR * II. kategorie	Karel Čapek	Hrdina našich dnů
SVOBODOVÁ Marie ČR * II. kategorie	E. B. Browningová	Portugalské sonety
TINAJOVÁ Oľga SK * II. kategorie	Pavel Koyš	Akoby
TÓTH Alfréd SK * II. kategorie	Ján Buzassy	Adieu, mein kleiner gardeoffizier...
UTINEK Dušan ČR * II. kategorie	Gregory Corso	V předvečer dvaatřicátých narozenin

1. kategorie

BAČOVÁ Radoslava SK * I. kategorie	Janko Kráľ	Zloboh
BARTKO Sebastián SK * I. kategorie	Charles Baudelaire	Hocikde mimo tohto sveta
BARTOŠOVÁ Natálie ČR * I. kategorie	Jacques Prévert	Velké prádlo
BENKO Adam SK * I. kategorie	Roger Mc Gaugh	Leto s Monikou
DOBÓCZIOVÁ Lucia SK * I. kategorie	Etty Hillesum	Pretrhnutý život
FECKO Michal SK * I. kategorie	Ernst Jandl	Som soví
FILO Martin SK * I. kategorie	Juraj Soviar	Tiger čaká na úsvit
FRITZOVÁ Noemi ČR * I. kategorie	J. V. Sládek	Papů
GELNAROVÁ Nina SK * I. kategorie	Liv Ullmanová	Premena – koláž
GRACEROVÁ Ester ČR * I. kategorie	Nanao Sakaki	Svět je v pořádku
GREŠŠ Michal SK * I. kategorie	Daniel Majling	Láska je velká čarodějka
HAISMANOVÁ Nicole ČR * I. kategorie	Španělský anonym	Ráj a peklo lásky
HLAVÁČOVÁ Ema SK * I. kategorie	Mária Ferenčuchová	Ohrozený druh
HOLIČOVÁ Zuzana SK * I. kategorie	Nadžát Chajját	Keby som bola chlapec
IGLÁROVÁ Alžbeta SK * I. kategorie	P. O. Hviezdoslav	Anča
KARÁSKOVÁ Eliška ČR * I. kategorie	Anatol Svahilec	Plodná jízda
KIABOVÁ Terézia SK * I. kategorie	Sylvia Plath	Tulipány
KOPEČKOVÁ Jana ČR * I. kategorie	Ivan Blatný	Terrestris
KRAVCHUK Anna ČR * I. kategorie	Anya Von Bremzen	Díky, soudruhu Staline, ...
LESAYOVÁ Viktória Anna SK * I. kategorie	Alfonso Crus	Františka
MAŠKOVÁ Agáta ČR * I. kategorie	Woody Allen	Toliko šeptem... fakt šeptem
MIHALÍK Alex SK * I. kategorie	Ajelet Gundar-Gošen	Prebúdzanie levov
MIKUŠOVÁ Ema SK * I. kategorie	Ľudmila Petruševská	Dievča nos
MOTYČKOVÁ Eliška ČR * I. kategorie	Arthur Rimbaud	Sedmiletí básníci
MOULIS Vojtěch ČR * I. kategorie	Allen Ginsberg	Kvílení
NGUYEN Dominika SK * I. kategorie	Rainer Maria Rilke	Orfeus, Euridika, Hermes
NOSÁLOVÁ Markéta ČR * I. kategorie	Ivana Chřibková	Suchý hadr na dně mořském
PAVUK Filip SK * I. kategorie	Kenneth Rexroth	Nezabiješ

1. kategorie

PETREJE Viktória SK * I. kategorie	Daniel Hevier, Pavol Hirax Baričák	Do teba (koláž básní)
ROKYTOVÁ Barbora ČR * I. kategorie	Kamila Vetřichovská	Vyjekání (úryvek)
SKARULIS Vincent ČR * I. kategorie	Angiolo Polizano	Poklony a posměšky
STAŇOVÁ Viktória SK * I. kategorie	Veronika Šikulová	Dušinka
SURÁKOVÁ Anna SK * I. kategorie	Wisława Szymborska	Rozhovor s kameňom
ŠOLTÉSOVÁ Andrea SK * I. kategorie	Christian Morgenstern	Slůžkin sen
TÖRÖK Adam Jozef SK * I. kategorie	Dušan Dušek	Chuť
UHLÍŘOVÁ Eliška ČR * I. kategorie	Toni Morrisonová	Velmi modré oči
VÍTOVÁ Hana ČR * I. kategorie	Ivan Blatný	Zbořeniště
ZMRZLÍKOVÁ Adéla ČR * I. kategorie	Petra Braunová	Kalvárie

STEREOGRAM

V dnešní době pravděpodobně zaujmou stereogramy už nejspíš jen jako relikv minulé doby, kdy se ještě o 3D televizích ani neslyšelo. Není to ale zase tak dlouho, co byly stereogramy k dispozici coby jediné „3D obrázky“ (a to ještě v omezeném množství). V každém vydání vám takový stereogram přinese a vy můžete vyzkoušet, zda objevíte ukrytý obrázek :)

Vznik stereogramu se datuje do roku 1838. Tehdy objevil Brit Charles Wheatstone binokulární vidění a následně vyrobil stereoskop, který díky soustavě zrcadel a hranolů umožňoval spojit dva 2D obrázky tak, že vytvořily 3D iluzi. Přístroj byl postupně zdokonalen, následovaly další objevy. Až v roce 1979 Christopher Tyler objevil stereogramy, které bylo možné vidět bez použití přístroje.

Při jejich pozorování stačí zasotřit oči do větší dálky, než se ve skutečnosti nachází obrázek. Jinými slovy, když se na stereogram díváte, musíte „roztáhnout“ oči. Někdo se na obrázky snaží šilhat, ve skutečnosti musíte dělat pravý opak. Hodně zába-vy!

Poslední štěk Aleše Lindušky

Krásný festival poezie, přátelé

Kolik poezie letos prožijeme? Kolik krásných slov nám ukáže cestu. Kolik života letos uslyšíme ve verších na zámecském jevišti. Jak napovídá seznam přihlášených recitátorů, bude to velké. Znovu jsou tu ty chvíle, na které se nezapomíná, kdy slovo vítězí a krása má svůj prostor. Kdy se čas zastaví a hluk utichne, aby mohla zaznít slova, jež povznášejí srdce a znají jeho rytmus. Bez poezie nejsme lidmi, platí to už tisíce let. Od první říkanky, od prvního zařikání, od první modlitby. Stranou dejme herectví a nechme znít verše tak, jak nám radí naše srdce, které se nemýlí, nechme rozum chvíli poslouchat tu krásu, kterou nosíme v sobě, která se nedá zvážít, zaplatit ani rozprodat. Víru v to dobré v nás, víru v poezii, víru ve smysl života.

Jak symbolické je setkávat se u poezie, když kraluje na břehu obou Bečev podzim a vkrádají se myšlenky na věčná loučení, čas dušiček a rozjímání. Ale čas poezie je časem setkání, časem, který překonává bezčasí, prostorem, který zaplňuje prázdnotu, citem, který prohřeje i ten nejsychravější chlad. Nepočítejme verše, nepočítejme motivy, počítejme zážitky, počítejme rozechvění. Bude se soutěžit,

ale o vítězství tu vlastně nejde, jde nám společně o to, aby slovo znovu bylo slovem, ryzí myšlenkou, energií, která vede srdce člověka. Všechny vášně, radosti a stesky jsou součástí světa, který nemá hranice, světa, který je plný fantazie, světa, který nás naplňuje nadějí.

Poezie je součástí vesmíru, ať si to připouštíme, nebo ne. To napětí, ten kontrast, to pnutí je součástí každé galaxie, ta touha žít věčně ve verších je stejně nespoutaná jako energie všech sluncí, jako chlad všech vyhaslých galaxií. Makrokosmos i mikrokosmos jedním jsou v tichu, které rozeznávají upřímné verše, které znovu někdo prožil, verše, které znovu rezonují v srdcích. Tehdy se stává poezie kouzlem, pro které přetrvala. Báseň je vzpomínkou na chvíle, na které se nezapomíná, na chvíle, které nakonec už stokrát a tisíckrát psal sám život. Ale vždy originál, vždy jedinečným prožitkem přítomnosti, která je podle filozofů moderní fyziky jediným, a přitom nikdy nezaznamenaným dílem skutečnosti v její nezachytitelnosti s prolínáním všech paralelních vesmírů, které jsou tu s námi od samého počátku až k jeho konci, od našeho zrození až k našemu znovuzrození.

Jakkoliv jsou verše prosté, jakkoliv jsou nabubřelé svou pýchou a složitostí, vždy v nich slyšíme kus touhy po nesmrtelnosti díla básnického, kus života věčného, který přetrvá jako geny ve všech nesnázích života. Přeji nám všem, aby ty okamžiky prožitku, okamžiky společné poezie našly také letos dost citlivých posluchačů, dost otevřených srdcí i nezaopatřených porotců, kteří společně oslaví svátek, který je malým zázrakem trvalosti v krajině zjizvené průmyslem a zkrásnělé neochvějnou přítomností spirituální odvahy žít lépe, beze strachu, žít bez bázně a bez prázdnoty. Verše nám vždy a znovu odhalí, jak prázdná slova jsou součástí našich všedních dní, marného pachtění, a jak silné verše, myšlenky a touhy nosíme v sobě. Jen se nebát jim uvěřit, nebát se nahlédnout pod zámek tolik strážný sebeklamným géniem rozumného nebytí.

Přejme si spolu bytí opravdové, plné radosti z poezie, okamžiku, který je tady, právě nastal a znovu se už nebude opakovat. Ale vždy zazní, když se znovu otočíme kolem naší hvězdy života a zaposloucháme se do krásy slova, věčného počátku. Krásný festival, přátelé poezie.

•tiráž•

Neprodejný výtisk • Zpravodaj 55. Mezinárodního festivalu poezie 2019

Foto na titulní straně: Jana Fusková, František Barták – závěrečný večer MFP 2018.

Mezinárodní festival poezie je soutěž amatérských recitátorů z České a Slovenské republiky pořádaná Kulturním zařízením města Valašského Meziříčí a městem Valašské Meziříčí za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a CS Cabot ve spolupráci s NIPOS ARTAMA Praha a Národním osvětovým centrem Bratislava, DUHA – Kulturním klubem u hradeb Prostějov a Mestským kultúrnym strediskom Dolný Kubín.

redakce:

Karel Prokeš (šéfredaktor), Jiří Jurečka, Pavel Stojar, Marek Adamík, Aleš Linduška, Ondřej Smolka (sazba a grafika), Erik Zabrucký, Adéla Juránová, Bibi (Alžběta) Hrušková, Klára Kunčická, Linda Lattová, Jana Fusková (fotografka), Zdeněk Smolka (fotograf, kameraman)